

PETER EINARSSON
Tel & fax 0477 401 60
E-post peter.einarsson@ekolantbruk.se

6 mars 2007

Till
Jordbruksverket
Att Heléne Ström
genteknik@sjv.se

Fältförsök genmodifierad raps med högre oljehalt

Dnr 22-107/07 och 22-108/07

Ekologiska Lantbrukarna avstyrker ansökningarna från Plant Science Sweden om fältförsök med olika linjer av vårraps modifierade för högre oljehalt.

PSS ansökte redan förra året om tillstånd att försöksodla en rad besläktade transformationshändelser (SJV dnr 22-724/06), men ansökningarna drogs sedan tillbaka. Vi avstyrkte även den gången. De argument vi framförde då är till största delen fortfarande giltiga.

- Ansökan gäller linjer som är otillräckligt prövade under inneslutna förhållanden. Syftet med försöken anges bland annat vara att studera "växtens allmänna morfologi". Ekologiska Lantbrukarna anser inte att fältförsök överhuvudtaget ska komma ifråga förrän transformerade linjer genomgått en ordentlig bedömning i laboratorium eller växthus, och fullständiga data från dessa inneslutna försök kan redovisas. Genetiska experiment hör inte hemma i jordbrukslandskapet.
- Tvärtemot vad sökanden påstår är det rimligt att anta att de avsedda förändringarna – en ökad förmåga att lagra in olja i fröet genom effektiviseringar av växtens metabolism – kan medföra en förbättrad konkurrensförmåga i miljöer dit de transformerade linjerna kan förväntas sprida sig.
- Raps är en av de lantbruksväxter som har allra störst förmåga till överlevnad, spontan spridning och hybridisering, såväl på åkermark som i andra ekosystem. En utsättning av raps måste därför i princip alltid betraktas som irreversibel. Det finns inga odlingsåtgärder som kan garantera att en oavsiktlig spridning inte sker, och det finns inga kända metoder att återkalla en rapslinje som etablerat sig som ogräs eller givit upphov till en hybridpopulation.

- De föreslagna isoleringsavstånden är uppenbart otillräckliga för att utesluta spridning via pollen. Den föreslagna hanteringen kan inte heller anses utesluta spridning via spillfrö. Sökanden föreslår överhuvudtaget inga åtgärdsplaner för nödsituationer "eftersom det förväntas att de genetiskt modifierade förädlingslinjerna är lika säkra som konventionellt förädlad raps för hälsa och miljö". Detta tyder på en missuppfattning av syftet med sådana åtgärdsplaner; de är avsedda för situationer då det inträffar något *annat* än vad som förväntas.
- Ett fåtal växthusdata redovisas i ansökan – en förbättring jämfört med föregående år. Men materialet är ofullständigt och väcker fler frågor än det besvarar. Sökanden anser att växterna inte uppvisar några signifikanta skillnader i reproduktionssätt. Detta är en förvånande slutsats med tanke på att åtminstone ett tiotal av de redovisade linjerna avviker kraftigt från vildtypen ifråga om frövik, omväxlande uppåt och nedåt. Att som sökanden endast jämföra med noll-segreganter är inte seriöst. Även om en individ inte ärvt den avsedda genförändringen, kan den ha ärvt andra, icke avsedda genförändringar som orsakats av transformationsprocessen. Fenotypiska avvikelser måste betraktas som möjliga indikationer på detta och undersökas vidare.
- De aktuella linjerna innehåller antibiotikaresistensgener som enligt gällande svensk handlingsplan mot antibiotikaresistens ska avvecklas.
- Jordbruksverket har valt att på sökandens begäran hemlighålla all närmare information om hur de genetiska konstruktionerna är tänkta att fungera. Möjligen finns även ytterligare analysdata från växthus. Gällande EG-direktiv fastslår att kommersiell hempligstämpel ska användas restriktivt och endast då konkreta skäl finns och funnits giltiga. Eftersom det inte framgår av materialet exakt vilka bilagor som finns, vad de innehåller och varför de inte bifogats, begär vi att verket utan dröjsmål gör sekretessprövning och ger oss tillgång till det fullständiga materialet med tydlig uppgift om av vad som eventuellt uteslutits och varför.

/För Ekologiska Lantbrukarna
Enligt uppdrag

Peter Einarsson